

1. Korintským 15:51-58 (Boží hod velikonoční 2010)

Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno:

„Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil!

Kde je, smrti, tvé vítězství?

Kde je, smrti, tvá zbraň?‘

Zbraní smrti je hřích a hřích má svou moc ze zákona. Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!

A tak, moji milovaní bratři, buďte pevní, nedejte se zviklat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.

Ruský filosof (Nikolaj Fjodorovič) Fjodorov vznesl památnou otázku: *Když budou všichni vzkříšeni, kam se ti lidé podějí? Vždyť pro ně nebude místo!* Podle jeho paměti ho to napadlo, když se jednoho dne procházel po Kremlu a uvědomil si, že chodí po místech, kde jsou pod zemí kosti statisíců lidí. A on měl představu, že tento problém vyřeší moderní věda, což se prý později stalo popudem k rozvoji kosmonautiky – tedy k ovládnutí kosmu, kde by vzniknul prostor pro miliardy lidí, kteří kdy v dějinách umřeli (aby se tam mohli odstěhovat po vzkříšení)¹. – Fjodorova představa vzkříšení je samozřejmě dosti materialistická. Ale ta jeho otázka není zas tak úplně hloupá. Snaží se nějak vyřešit vzkříšení lidí, o němž se v Bibli píše zejména v listech apoštola Pavla, který skutečnost vzkříšení postavil do centra svého přemýšlení o křesťanské víře.

Dnes slavíme neděli vzkříšení. A já si často před velikonoce říkám, že by se mi na tuto velkou sváteční neděli chtělo kázat na nějaké jiné téma než na vzkříšení. Na něco praktičtějšího ve všech ohledech, na něco víc hmatatelnějšího, popsateľnějšího – třeba na nějaký oddíl z Ježíšova kázání na hoře, o jeho výkladu přikázání pro život, o mezilidských vztazích atp. Jenže k tomu jsou ty všechny ostatní neděle v běžném církevním roce. Nebylo by poctivé vyhnout se tématu, kterým je dnešní neděle a i největší křesťanský svátek určen. Ve vzduchu visí ta vlezlá otázka, co vlastně znamená skutečnost vzkříšení? Jak se nás to týká?

První odpověď či trochu klička (úhybný manévr), ale legitimní klička, je říct, že slavíme vzkříšení Ježíšovo. Tato událost, tento zvláštní fenomén, je v evangeliu svázán jasně s tímto jedním člověkem – s Ježíšem z Nazareta. Tedy je to jakýsi tehdy doposud nepopsaný jedinečný Boží akt na Ježíši. Na nikom jiném. A tudíž je třeba hledat souvislost právě v tomto jednom konkrétním životě - v Ježíšově službě, slovech, činech, tak jak nám je evangelisté zaznamenávají. Život, který on žil, život, k němuž on zval lidi jako své následovníky, jeho postoj k lidem (předně k těm všelijak opovrženým, odstrčeným, nemocným) – na tento konkrétní životní příběh je uplatněn zvláštní Boží akt vzkříšení. Jinými slovy: tento konkrétní způsob života a vztahu k bližním Bůh potvrzuje, probouzí ho k nové existenci i přes hranici smrti.

Myslím si, že je to dostatečná odpověď. Nebylo by třeba dál pátrat. Všechny ostatní případné dotazy po povaze samotného aktu vzkříšení, by mohly být odkázány k tajemství. Jak se to mohlo konkrétně stát či provést – to je tajemství, to je Boží věc, ne náš úkol. A tečka. Vždyť tajemstvím to nazve i sám apoštol. A tajemství je něco, co se neodkrývá a nerozebírá - to by pak nešlo o tajemství. Tajemství nás přesahuje, není to něco, k čemu jen chybí klíč a někdo, kdo by ho našel, to vysvětlí. Není to věcí nedostatečného poznání. Tajemství naopak začíná na hranici poctivého poznání, že se setkávám se skutečností, kterou nemohu cele obsáhnout, rozebrat, popsat, naopak ona sama spíš zaujme mě samotného, aniž by si vyžádala můj souhlas, jestli všemu rozumím.

Ale zpět z úhybného manévru k otázce po významu vzkříšení pro člověka. Apoštol je neúnavný prvokřesťanský svědek toho, že vzkříšení má dosah i pro nás lidi. Pro něj je to začátek působení jakési

¹ Respektive, aby bylo dostatek místa pro lidi, až nebudou díky vědeckému pokroku umírat na nemoci, stáří apod. Viz „ruský transhumanismus“.

Boží síly, která vrcholí smrtí vůbec – napíše: „*Když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: Smrt je pohlcena vítězstvím. Kde je, smrti tvé vítězství? Kde je, smrti, tvůj osten?*“ – Tedy vzkříšením začíná jakási Boží intervence v životě člověka a ve prospěch života, při níž bude jako poslední nepřítel přemožena smrt.

Zde se ukazuje potřeba přibrat téma smrti. Čímž není naše uvažování nijak jednodušší, jelikož dnes žijeme v době, kdy se naneštěstí téma smrti masivně vytlačuje z našeho lidského obzoru. Je to jeden ze znaků, jimž bychom mohli charakterizovat kolektivní myšlení současného člověka. O smrti vůbec nemluvit nebo když už, tak radši úplně malinko. Umírání odsunout z očí, z domovů, kamsi do specializovaných uzavřených prostor. Obřady se smrtí spojené zrušit či minimalizovat zase někde odděleně, v uzavřenosti speciálního prostoru. A soustředit se na zdraví, mládí, retušování vrásek, retušování bolesti, retušování smutku.

Tím nechci říct, že bychom se měli na smrt nějak těšit. Ale apoštol jakoby říkal: Díky vzkříšení se nemusíte smrti bát! Smrt není bránou do nicoty, do ztráty všeho, i sebe. Víra ve vzkříšení znamená, že nic z našeho života nebude ztraceno! Naděje spočívající ve vzkříšení, které přemůže smrt, je tedy předně nadějí pro tento náš život. Všechno to, čím plníme svůj život (chce se mi říct: to dobré i to zlé, chcete-li to takto rozdělit) - nic z toho se neztratí. Všechno pro budoucí život vzniká tady, má svůj původ v našem nynějším žití. Proto se nemůžeme nikdo svého života, ani světa, v němž žijeme, vzdát. Má nezrušitelnou cenu, nevyzmižkuje ho ani smrt. To mi přijde důležité, tohle soustředění na náš nynější život tady a teď, když mluvíme o významu vzkříšení. Naopak u apoštola nenajdeme žádný detailní popis života po smrti. Jakoby na to odpovídal: Když chcete popis věčnosti, pojďte popisovat svůj život tady a teď, ten je rozhodující. Proto taky těm křesťanům, kteří se příliš zabývali představami o životě po smrti, přestali pracovat a žít běžným každodenním životem, stejný apoštol docela tvrdě (jinde) napíše: „Kdo nepracuje, ať nejí.“

Když bychom si tedy Pavlova slova o vzkříšení, které vítězí nad smrtí, vyložili jako doporučení pro sebe, že si mám hledět toho, abych dobře žil, usiloval o dobro lidí, s nimiž žiji a vedle nichž žiji - nebudeme vůbec mimo. A o tom, co bude po tom, bychom mohli říct, že o to bude dobře postaráno, Pán Bůh to má ve své kompetenci, nemusíme se bát, že ho o ni naše smrt připraví.

Když apoštol mluví o vítězství nad smrtí, nemyslí jen na ten poslední den našeho pozemského života. Ale právě tím soustředěním na náš život tady a teď a jeho trvalý význam, který mu dává vzkříšení, uvažuje o smrti ještě v jiném smyslu. I ten náš nynější život se totiž může proměnit ve smrt. Člověk se může v jistém smyslu stát mrtvolou aniž by se o něj zajímala pohřební služba. Ještě mnohem horší než smrt těla je totiž smrt lidských vztahů. Ten, kdo je v rozkvětu tělesných sil, ovšem bez lásky Boha a bližních, je stokrát více mrtev než ten, kdo leží na smrtelné posteli obklopen láskou Boží a svých bližních. Člověk, který odmítá smíření s Bohem i s druhými je proto mrtev a potřeboval by zažít vzkříšení jako sůl.

Co to tedy znamená zažít vzkříšení v tomto životě?

Znamená to konec nesmyslného života.

Znamená to zkušenost, že základní životní orientace, jak ji přinesl Ježíš, je dobrá a pro mě ta nejlepší.

Znamená to radost ze života s druhými a pro druhé, kteří přestávají být jen prostředníky k naplnění mých potřeb.

Znamená to zbavení strachu z toho, že nic nemá tváří v tvář smrti smysl.

Znamená to mít naději pro sebe i pro druhé.

Znamená to mnoho pro naše vztahy k druhým,

pro život člověka, který se ptá: K čemu je ten můj život a jakou mám naději?

To je vzkříšení.

(zkráceno)